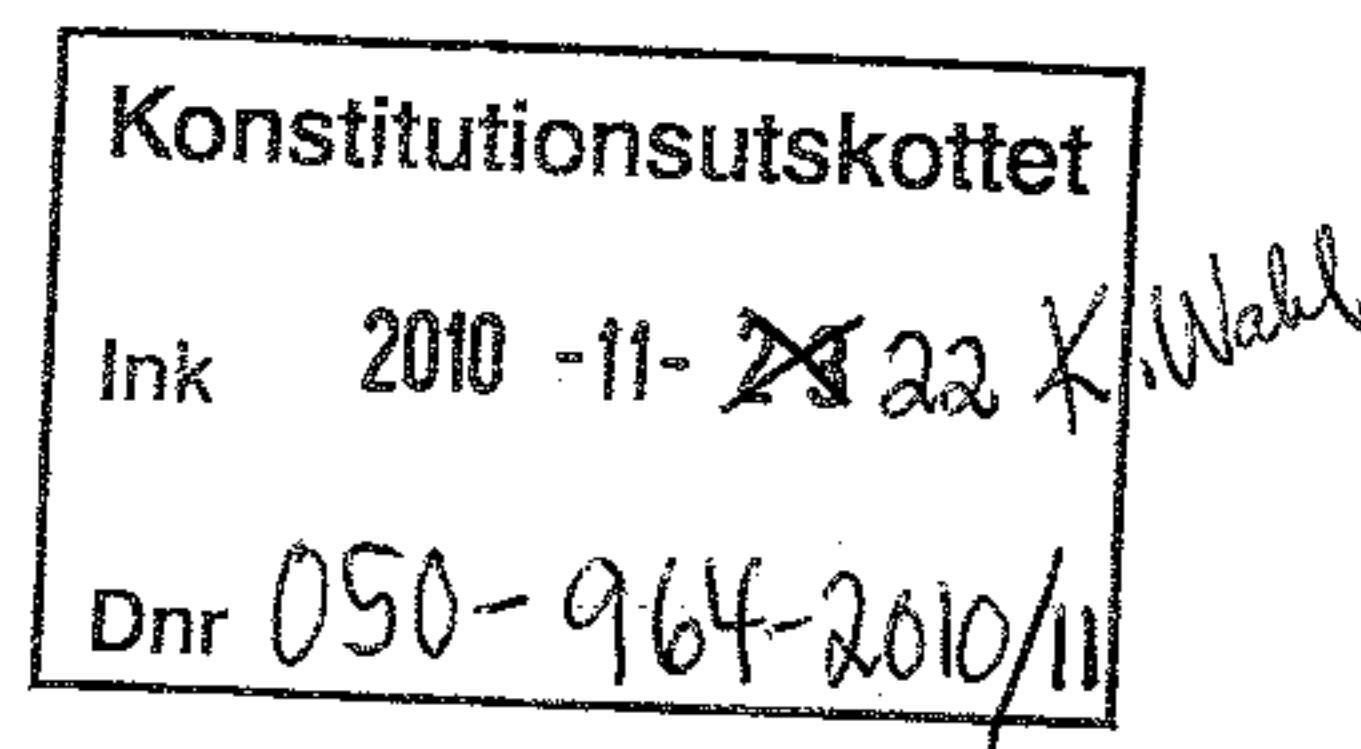

Stockholm 2010-11-17

Begäran om granskning av regeringens undanhållande av information om Nordic Battle Group för riksdagen

Sverige har aktivt deltagit i att bygga upp den nordiska stridsgruppen, Nordic battle group, NBG, som en del av EU:s snabbinsatsförmåga på det militära området. Beslutet om att bygga upp sådana gruppen inom EU togs vid Europeiska rådets möte 1999 och konkretiserades av EU:s militära kommitté i januari 2003.

Som ett resultat av detta beslutade Sverige att, tillsammans med Estland, Finland och Norge delta med en stridsgrupp för att stå i beredskap första halvåret 2008. Finansieringen av styrkan var självklart föremål för budgetbeslut i riksdagen. I samband med budgetpropositionen 2005/06, den sista som lades av regeringen Persson, beskrevs hur riksdagen kontinuerligt skulle få information som skulle göra det möjligt att inte bara följa processen, utan också vid behov göra omprioriteringar och avvägningar.

"I prop. 2004/05:5 Vårt framtida försvar bedömde regeringen att försvarsplaneringen fortsättningsvis bör behandlas enligt normala rutiner i budgetprocessen. Försvarsutskottet ansåg det logiskt att förändra beslutsprocessen i enlighet med regeringens bedömning. Besluten om försvarspolitikens inriktning, även i långsiktiga frågor, bör således inordnas i den normala budgetprocessen (bet. 2004/05:FöU4). Då budgetpropositionen fokuserar på kopplingen mellan storleken på anslagen och ambitionsnivån för respektive år skapas förutsättningar för riksdagen att kontinuerligt följa upp inriktningsbesluten och göra de omprioriteringar och avvägningar som är nödvändiga för att intentionerna skall kunna uppnås. I föreliggande proposition lämnar regeringen ett förslag till inriktning för insatsorganisationens utformning för 2008 (avsnitt 3.8.1).

*Regeringen avser att årligen i budgetpropositionen redovisa för riksdagen hur utvecklingen av insatsorganisationen fortskrider och vilka korrigeringar som regeringen har gjort eller avser göra när det gäller utvecklingen av insatsorganisationen."*¹

När regeringen Reinfeldt tillträdde året efter försvann plötsligt den nödvändiga informationen för att riksdagen skulle kunna göra nödvändiga omprioriteringar och avvägningar. Riksrevisionen, som granskat NBG, skriver så här om regeringens redovisningar till riksdagen:

¹ Prop. 2005/06:1, volym 5, sid. 13

"Regeringen redovisade inte en heltäckande bild av kostnaderna för en insats för riksdagen. I maj 2005 planerade Försvarmakten för att kostnaderna under beredskapsperioden skulle uppgå till 1,05 miljarder. Vid den tidpunkten bestod styrkan av 1 100 svenska soldater. I september 2006 när styrkans sammansättning förändrats och Försvarmakten planerade för en insats med 2 100 svenska soldater bedömde Försvarmakten att kostnaderna för en insats skulle uppgå till 1,55 miljarder kronor.

*I budgetpropositionen för 2008 redovisade regeringen för riksdagen att Försvarmaktens kostnader för en insats högst kunde uppgå till 1,1 miljarder kronor. I skrivelsen hösten 2007 kompletterar regeringen redovisningen till riksdagen genom att specificera att kostnadstaket om 1,1 miljarder kronor avsåg en insats med 2 100 svenska soldater. Riksrevisionen konstaterar att de insatskostnader som redovisats för riksdagen avviker väsentligt från Försvarmaktens bedömning. Regeringens kostnadsuppgifter för 2 100 soldater motsvarar Försvarmaktens beräkning för 1 100 svenska soldater (nära halva manskapet) under beredskapsperioden. Förklaringen till avvikelsen mellan regeringens och Försvarmaktens uppskattningar beror på två faktorer, enligt Förvarsdepartementet. För det första bedömde Förvarsdepartementet att drygt 200 miljoner kronor för strategiska transporter skulle finansieras via den så kallade Athenamekanismen i EU. Det framgår dock inte av budgetpropositionen för 2008 hur stor del av kostnaderna för de strategiska transporterna som EU faktiskt skulle finansiera gemensamt eller om en sådan ersättning kunde förväntas före, under eller efter en insats. För det andra uppger Förvarsdepartementet att orsaken till avvikelsen beror på att drygt 200 miljoner kronor förklaras av att redovisningssättet för internationella insatser förändrades i och med att särutgiftsmodellen infördes 2008". Riksrevisionen understryker att särutgiftsmodellen var ny för 2008 och att informationen därför inte var jämförbar med vad som föreslogs för riksdagen 2004. I budgetpropositionen beskrivs särutgiftsmodellen, dock utan att närmare specificera hur denna skulle påverka redovisningen av kostnaderna för en insats. Riksdagen fick på så sätt inte en fullständig bild av kostnaderna för en insats, varav 400 miljoner av 1 500 miljoner kronor inte framgick av redovisningen."*²

Det är uppenbart att regeringen Reinfeldt undanhållit den information som krävs i budgetlagen och i regeringsformens 9 kap. för att riksdagens ska kunna fullgöra sitt uppdrag i samband med fastställande av statsbudgeten och som utlovats av den tidigare regeringen.

I RF 9 kap 2 § sägs att statens medel inte får användas på annat sätt än riksdagens har bestämt. I riksdagsordningens 3 kap. 2 § framgår det tydligt att budgetpropositionen ska vara fullständig och slutgiltig när den lämnas. Endast om synnerliga ekonomisk-politiska skäl föreligger kan denna princip frångås. Några sådana skäl finns inte i fråga om NBG. I stället har regeringen haft informationen men uppenbarligen valt att inte föra den vidare till riksdagen.

² Riksrevisionens rapport 2010:20, sid. 97-98

Jag vill därför att konstitutionsutskottet granskar dels regeringens agerande kring hur och i vilken omfattning information givits till riksdagen om NBG dels om informationen i samband med budgeten varit tillräcklig för att fylla kravet på en fullständig och slutgiltig budgetproposition.

Anders Karlsson, (S)